

lingslandene yde en indsats både ved direkte pengebidrag og ved at gennemføre tekniske hjælpeprogrammer og uddannelseskurser i landene selv. Hjælp ydet i modtagerlandene vil være at foretrække fremfor tilbud om uddannelse af unge i Danmark.

Hele denne side af FN's virksomhed er både af praktisk og politisk betydning, og den er tiltalende, fordi selv den beskedne hjælp, Danmark kan yde, dog er synlig og dens værdi umiddelbart indlysende.

Men udviklingshjælpen er kun én side af FN's virksomhed. Organisationen har svage punkter, der manifesterer sig på områder, hvor indsats fra de små magter ikke let lader sig gennemføre. Et af de svage punkter i FN-organisationen fremtrådte på efterårssamlingen 1961 som følge af generalsekretær Dag Hammarskjölds tragiske død. Rent organisatorisk viste det sig at være meget uheldigt, at der ikke i FN-pagten er forudset regler for valg af en vicegeneralsekretær, der automatisk kunne rykke op i generalsekretærens embede, hvis dette af en eller anden grund måtte blive ledigt. Den lange periode, der hengik, inden embedet blev besat igen, medførte en ikke ringe usikkerhed i ledelsen af FN's administrative apparat og især med hensyn til FN-aktionen i Kongo. De små lande havde ingen mulighed for at fremskynde afgørelsen. Kun et kompromis mellem USA og USSR kunne sikre valget af en ny generalsekretær. Over for det russiske krav om trojkaprincippet som grundlag for en reorganisation af generalsekretærembedet var der vidt udbredt kritik. De nye lande erkendte, at det var i deres interesse, at generalsekretærembedet forblev neutralt, uafhængigt og internationalt. Det må imidlertid ikke tilsløres, at den nye generalsekretær, der har sine beføjelser i henhold til uændrede bestemmelser i pagten, næppe har en så stor bevægelsesfrihed som den, Dag Hammarskjöld havde opbygget. Generalsekretæren kan udføre de opgaver, der bliver ham pålagt, hvis ikke en af de to hovedmagter definitivt modsætter sig dette. I praksis tolererer USSR en del aktioner, som det ikke sympatiserer med, for at nævne de mest iøjnefaldende, kontrollen i Gaza-området og Kongo-aktionen. Det er muligt, at FN i lignende kritiske situationer vil kunne gribe ind på tilsvarende måde

og de facto medvirke til pacificering og stabilitet i internationale konflikttilfælde, men der er endnu ikke en sådan styrke i og bag FN, at man vil kunne skride til opbygningen af en permanent FN-fredsstyrke, der skulle være parat til med kort varsel at blive sat ind, hvor det måtte vise sig nødvendigt. Hvis aktioner som de lige nævnte udvikler sig gunstigt, vil det styrke FN's prestige; det vil ligeledes styrke FN's prestige, at det bliver et aktivt organ i udviklingshjælpens tjeneste, men til syvende og sidst afhænger FN's muligheder og prestige af medlemslandenes loyale medarbejde og fremfor alt af, hvor meget de ledende magter vil engagere sig i FN's arbejde. Endnu vises fra USA's side megen offervilje, og en ikke ringe idealisme lægges for dagen, og endnu ser Sovjetblokken sin interesse i forhold til den øvrige verden varetaget ved at deltage i FN's forhandlinger; men det faktiske fundament for FN-arbejdet er spændingen mellem øst og vest, en spænding, der snart stiger til et højdepunkt af kold krig, snart glider tilbage i en kølig tolerering af de bestående tilstande. Denne grundlæggende modsætning mellem øst og vest bestemmer fremfor alt diskussionerne om afrustning og atombevæbning, hvorunder propagandahensynet bliver rigeligt tilgodeset. Denne tovtækning er et ikke uvæsentligt led i den kolde krig. Det var evident på den 16. generalforsamling, at de russiske prøvesprængninger af atombomber betød et alvorligt prestigetab blandt de neutrale magter for Sovjetunionen. Den offentlige mening i hele verden uden for Sovjetblokken fandt i FN et stærkt udtryk i resolutionen imod 50 megatonsbomben. I de forhandlinger, der gik forud for denne resolution, fik den danske delegations ledelse lejlighed til at gøre en indsats, der i den givne situation var betydningsfuld og alment betragtet gav et eksempel på, hvorledes det i fredens interesse lader sig gøre for FN at kanalisere en verdensopinion under det psykiske pres, som den kolde krig og angsten for atomvåbnet lægger over menneskeheden.

Forhandlingerne i de enkelte FN-komiteer, ikke mindst i første komité, hvor afrustningsdebatten føres, kan ofte føles uendeligt langvarige og omstændelige, men de har deres betydning netop ved, at de